قدرت نماد؛ نماد گروهی و پردازش زبان طبیعی

داشتم راجع به قدرت نماد عرض می‌کردم. قدرت نماد بسیار فراتر از چیزی است که ما به آن فکر کنیم. در ادله الهیه‌ای که اولیاء خدا گفته‌اند، شواهدی دارد که دال بر این است که نمادها و اسماء و رابطه اسماء و مسمیات از علوم غیب الهی است. حضرت در توحید صدوق فرموده‌اند که علم عرش نسبت به علم کرسی غیب است. یعنی علم عرش، خیلی غائب‌تر و بالاتر و سرّتر از کرسی است. بعد که می‌خواستند علم عرشی که اینقدر بالا است را بفرمایند، فرمودند «علم الالفاظ و الحرکات و الترک»[1]. ببینید وقتی امام معصوم یک چیزی می‌گویند، نمی‌توانیم همینطور در بشویم و بروم. علم عرشی که علم غیب و سرّ الغیوب است، می‌گویند از جمله آن علم الفاظ و حرکات و ترک است. یعنی زبان، نماد و سائر چیزهایی که در این دستگاه هست، یک چیز ساده‌ای نیست و خیلی اهمیت دارد. لذا هر چه اینها را رفت‌وبرگشت کنیم، فکر کنیم و یادداشت کنیم و کارهایی که سائر بشر کرده‌اند را بخوانیم و بشنویم و به کارهای جدیدی فکر کنیم، جا دارد؛ تازه هنوز به هیچ جا از آن نمی‌رسیم، ولی خب خودش خیلی دم و دستگاهی به پا می‌کند.

عرض کردم ما با این قدرت نماد، خیلی کارها می‌توانیم انجام بدهیم. به نمادهایی رسیدیم که صرفاً لفظی بودند. شاید یک جلسه تفسیر بود که هفت-هشت نوع نماد را در آنجا عرض کردم. انواع نمادها و نشانه‌ها را عرض کردم. نمادهایی که تک هستند، نمادهایی که گروهی هستند؛ دسته‌بندی اینها را عرض کردم. در حروف، نمادهایی هستند که گروه‌ایند و تک‌تکشان معنا ندارد - کاراکترها به تنهایی معنا ندارند - اما یک گروه نماد و یک گروه نشانه‌اند که با هم زبان را تشکیل می‌دهند و آن دم و دستگاه زبان به پا می‌شود که امروزه یکی از مهم‌ترین شعبه‌های هوش مصنوعی، همین پردازش زبان طبیعی(NLP) است؛ یعنی کاری کنند که با این ماشین مثل زبان طبیعی ارتباط برقرار شود. امروزه می‌گویند «LLM»؛ در هوش مصنوعی دو «LLM» به کار می‌برند: یکی «Logic Learning Machine» است - که این یکی از شعبه‌های یادگیری ماشین است که یادگیری منطقی است - و یکی هم همین هوش مولد(Generative AI) است که آقایان در موبایل‌شان با آن تماس می‌گیرند، یعنی «Large Language Model»؛ مدل زبانی بزرگ و چقدر چیز در این large آن هست. یعنی سال‌ها مدام فکر و تجربه کرده‌اند و روی هر سؤالی که در آن غلط یا ناتوانی می‌آید، کار می‌کنند تا «Large»تر بشود و پارامترهایی که جواب ناقصی داده، قوی‌تر بشود. الآن این در کار با زبان به این گستردگی، دارد به حدی می‌رسد که به‌طور متعارفش زبان طبیعی را پردازش می‌کند و شما می‌توانید از آن سؤال و جواب کنید به نحوی که این مدل زبانی بزرگ، کار خودش را اعمال می‌کند و شما می‌توانید با آن صحبت کنید.

شاگرد۱: خودش، خودش را کامل‌تر می‌کند؟

استاد: بله، این‌که خودش تصحیح می‌کند، هست، ولی فعلاً عمده، همان مهندسی نرم‌افزار و بشر است که پیشرفت می‌دهند و اینها را باید سرآوری کنند و هنوز به نوع نظارت شده و ... نیاز دارد؛ البته تا جایی که من می‌دانم. شما پی‌همین را بگیرید و جایی که من اشتباه عرض کردم را به من تذکر بدهید.

[1] التّوحيد (الشيخ الصدوق) ، جلد : 1 ، صفحه :۳۲۲

بازبینی #3
ایجاد شده 29 ژوئن 2025 15:48:26 توسط ... .
به روزرسانی شده 29 ژوئن 2025 16:28:43 توسط ... .